

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรม
ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

ปัญญา พรหมบุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เสนอโดยนายปัญญา พรหมบุตร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)
วันที่ 14 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กวี ศิริโกคาภิรมย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.วสัน ปุ่นผล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ภวี ศิริโกคาภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรชัย ศิริโกคาภิรมย์
ชื่อนักศึกษา	ปัญญา พรหมบุตร
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ กับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 2) หาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 3) เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการและพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 ในปีการศึกษา 2552 โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน และครูสายปฏิบัติการสอน จำนวน 197 คน รวม 347 คน จากประชากรทั้งหมด 2,609 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.983 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) วิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation) ทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) การทดสอบที (t-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ด้านวัตถุประสงค์และประเมินผล 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา 5) ด้าน

หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ส่วนพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา 2) ด้านการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูงมาก ($r = 0.828$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามเพศ และตำแหน่งหน้าที่ แต่ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ส่วนพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศ และตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ แต่ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

Thesis Title   The Effectiveness of Academic Administration and the Academic Leadership of School Management under Lop Buri Educational Service Area Office 2

Thesis Advisors   Assoc. Prof. Dr. Kawee Siriphokapirom
                                 Asst. Prof. Suwaree Siriphokapirom

Name   Panya Prombut

Concentration   Education Administration

Academic Year   2009

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the effectiveness of academic administration and the academic leadership of school management under Lop Buri Educational Service Area Office 2, 2) find the relationship between the effectiveness of academic administration and the academic leadership of school management under Lop Buri Educational Service Area Office 2, and 3) compare the effectiveness of academic administration and the academic leadership of school management under Lop Buri Educational Service Area Office 2, when the school management were classified by gender, position, work experience, and school size. Using the stratified random sampling of the school size – small, medium, and big, the researcher got the sample of 347 people from the population of 2,609. The sample consisted of 150 school management and 197 teachers. The instrument used in this research was a questionnaire designed by the researcher and approved by 5 experts, with a reliability of 0.983. All questionnaires were returned. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, simple correlation, pearson correlation coefficient, t-test, F-test, one-way ANOVA, and Scheffe's test.

The findings of this research were:

1. in overall, the school management's effectiveness of academic administration was high. Considering each individual aspect of the effectiveness, the researcher found that the mean values of all aspects ranked in descending order were as follows: educational quality assurance, measurement and evaluation, learning management, supervision in basic education school, and course curriculum and curriculum administration. The academic leadership was, overall, at a high level.

Considering each individual aspect of leadership, the researcher found that the mean values ranked in descending order were as follows: academic school environment promotion, school mission determining, and learning management.

2. the relationship between the effectiveness of academic administration and school management's academic leadership was at a high level ($r = 0.828$), at a significance level of .001.

3. classified by gender, position, the school management had a difference in the effectiveness of academic administration, at a significance level of .01. However, classified by work experience and school size, they had no difference in the effectiveness of academic administration. The school management had a difference in the academic leadership at a significance level of .01 and .001 when they were classified by gender and position, respectively. However, they had no difference when they were classified by work experience and school size.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมีศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทวี ศิริโกภาภิรมย์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรีย์ ศิริโกภาภิรมย์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความรู้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนไสว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ สุขเคหา ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ดร.เนติ เฉลยวาเรศ และ ดร.ธีรภัทร ประสมสุข ที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของแบบสอบถาม ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมาก

ขอขอบคุณ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วสัน ปุ่นผล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณ ว่าที่ร้อยตรีอานนท์ สุขภาคกิจ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูสายปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ปัญญา พรหมบุตร

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหารสถานศึกษา.....	10
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	10
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา.....	11
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	13
ความสำคัญของการบริหารวิชาการ.....	15
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ.....	16
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา.....	20
ความหมายของประสิทธิผล.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล.....	21
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ.....	24
พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร.....	45
ความหมายของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร.....	45
ความหมายของพฤติกรรมความเป็นผู้นำ.....	45
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ.....	46
พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
งานวิจัยในประเทศ.....	61
งานวิจัยต่างประเทศ.....	63

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	67
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	68
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
ความมุ่งหมายของการวิจัย	94
สมมติฐานในการวิจัย	94
วิธีดำเนินการวิจัย	95
สรุปผลการวิจัย	96
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก	114
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย	125
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือ	134
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	140
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์	142

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	67
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติ การสอนจำแนกตามสถานภาพ	76
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	78
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2	82
ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2	84
ตาราง 6 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอน	85
ตาราง 7 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอน	86
ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูสายปฏิบัติการสอน	86
ตาราง 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอน ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็น 4 กลุ่ม โดยการทดสอบของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)	88
ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติ การสอน	88

ตาราง 11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอนด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยการทดสอบของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)	89
ตาราง 12	การเปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอน	90
ตาราง 13	การเปรียบเทียบพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอน	90
ตาราง 14	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอน	91
ตาราง 15	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอน	92
ตาราง 16	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสายปฏิบัติการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ โดยการทดสอบของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)...	93

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี